

Ze had gepoogd hem voor te lezen,
Krank — ook van spraak — was ze opgerezen
En in haar woorden was geweest...

„O, zaagt ge, als ik, op lenteknoppen
En lentedroppen
Het zonnelicht!...“

„Of“ zucht hij — „boven aardse rampen
Den hoogen nacht, in wereldlampen
En lampengroepen... één gedicht!“

Maar snel, naar hare hand, die kleine
Tast nu de zijne.

„Neen,” zegt hij, „vrouw!”

Zag ik maar één nog mijn geleide
Door tranen, stil om mij geschreide,
In lijdensoog — den lach der trouw!”

Als hem in zijn blindheid nog één blik vergund
werd, dan zou die niet zijn op de lentezon, niet
op den sterrenhemel, maar op haar, om in haar
beschreide oogen den lach te zien der trouw!

De weemoed tint het sombere licht! Door de
zwarheid van het leed straalt de glans der liefde
zoals het voor ons licht wordt, als we de
sloten oogen keeren naar het zonnelicht.

Maar niet altijd is het zoo!

Hopeloos donker is het b.v. in het gedichtje,
dat de stemming van den dichter weergeeft tijdens
een onweer:

Onder het onweer.

Elk onweer vond ons zij aan zij
Opdat het niet den een trof zonder de ander.
Dreef 'tenweer af, dan minden wij
Des te inniger het leven en elkander.

Weer aan de trouwe hand ditmaal
Klemt elk zich vast; en wat zou ons doen boven
Dan hoop... Hoop — dat een zelfde straal
Ous wegrukt uit het last geworden leven?

Ergens spreekt de dichter, denkende aan het
duister, dat hem omringt, van het „binnen-licht”,
dat glanst in z'n ziel. En inderdaad is er veel
binnenlicht, als hij het verleden ziet en ervan ver-
telt, ook als hij de koestering gevoelt van de trouwe
liefde zijner vrouw.

Maar dat binnenlicht vervaagt toch telkens weer
door de steeds durende zwarheid rondom.

Blijvende troost zou hier alleen kunnen geven
het licht van boven!

En dat missen we, helaas, in het werk van
dezen lijnen dichter, omdat hij zelf het heeft
gemist.

C. T.

²⁾ In minder zuivere benadrukt bedoelt hier de dichter
met „wereldlampen” de sterren en met „lampengroepen”
groepen van sterren.

UIT DE BUITENLANDSCHE KERKEN.

Toen onze afgevaardigden in het voorjaar van
1922 over Weenen naar Boedapest reisden, ont-

KUYPER-BIBLIOGRAFIE.

door

J. C. RULLMANN.

XCVIII.

78. De Drie Formulieren van Eenigheid, met de
Kerkorde, gelijk die voor de Gereformeerde Kerken
dezer landen zijn vastgesteld in haar laatstgehouden
Nationale Synode. Voor kerkelijk en huishoudelijk ge-
bruik uitgegeven. Amsterdam, J. H. Kruyt, 1883.

Met 15 Januari 1883 werd in de Ned. Herv.
Kerk de nieuwe proponentenformule ingevoerd, die
de strekking had om het belijdend karakter
der Kerk op te heffen en gehoorzaamheid te
eischen aan synodale reglementen. Met het oog
daarop schreef Dr. Kuyper nu in De Heraut
een artikelenreeks (nrs 264—270) waarin hij het
aan de Gereformeerde Kerken als een onafwijsbare
plicht voorhield om deze aanranding van haar
belijdend karakter af te weren, en zorg te dragen,
dat geen persoon tot het ambt van de bediening
des Woords in haar midden geroepen werd, dan
die vooraf de Drie Formule en van Eenigheid on-
derleekend had. Daartoe deed hij den voorslag,
dat elke Gereformeerde Kerkeraad al aanstonds
beginnen zou met een commissie te benoemen,
die in zake de Proponentenformule den kerkeraad
van consideratie en advies zou dienen; waarna
dan al de commissiën uit heel het land een ver-
gadering konden houden over de te volgen ge-
dragslijn.

Voor zulk een gemeenschappelijk overleg riepen
de gecommitteerden van den Amsterdamschen Ker-
keraad, de H.H. predikanten Ds W. Krayenbelt,
Ds P. Deelman en de H.H. Ouderlingen Dr A.
Kuyper en Dr F. L. Rutgers nu de elders ge-
committeerden op tot een conferentie te houden
te Amsterdam op Woensdag 11 April 1883 in het
lokaal Frascati.

Aan deze oproeping was nog de clause toe-
gevoegd, dat het tekenen van de presentielijst
tevens zou insluiten onderteekening van de Drie
Formulieren van Eenigheid, opdat het overleg een
vaste basis zou hebben. Hiermee was reeds aan-

moetten zij daar des nachts om twaalf uur op
het perron Mijnheer en Mevrouw Haberl uit
Weenen. Zij waren daar om hen even te begroet-
ten. Mevrouw Haberl toch was aan een paar hun-
ner bekend, die haar in ons land hadden leeren
kennen als een vrome vrouw, met veel kennis
toegerust en van gereformeerde belijdenis. Zij had
ons land bezocht ten behoeve van Oostenrijksche
meisjes, die in Weenen ter schole gingen en in
een Christelijk hospiz woonden. Eerst tegen het
einde van haar verblijf kwam zij in nauwere aan-
raking met gereformeerde kringen en daarin, juist
daarin, voelde zij zich onmiddellijk thuis. Het leven
daarin geleefd; de levensstroom, die daarin heerschte,
was wat zij zocht en wat haar bevredigde.

Toen de trein zich in beweging zette klaagde
zij even: natuurlijk ons voorbij en naar Hongarije!
Weenen immer voorbij en naar Boedapest! Doch
haar man, dien ik daarna uit een geschriftje leerde
kennen als een innig liefhebbend en zachtzinnig
man, zeide: 't is goed, zij hebben het in Hong-
arije ook zoo nodig!

Deze christelijke gelatenheid, deze broederlijke
liefde, die eerst zoekt wat des anderen is, heeft
mij getroffen. Uit dankbaarheid voor dezen waar-
lijk christenzin van Prof. Haberl, wil ik onze men-
schen herinneren, dat in Weenen ook gereformeerde
Protestanten wonen, die dezelfde belijdenisschrij-
ten hebben als de Hongaren. Zij, die onder de
onzes zoeken in aanraking te komen met gere-
formeerde groepen in het Buitenland mogen zich
herinneren, dat ook in Oostenrijk nog gereformeer-
den leven. Niemand minder dan Prof. Dr Jozef
Bohatec, h. t. Decanus van de Evangelische
Theol. Faculteit aan de Universiteit van Weenen,
behoort tot deze groep. Zijn adres is Weenen XIX,
Pyrgasse 29.

Prof. Dr J. Bohatec dan maakt in de „Refor-
mirte Kirchen-Zeitung” bekend, dat gereformeerde
studenten uit Duitsland, die hun studiën aldaar
bezuiglijk zullen kunnen voortzetten, vanwege de
moeilijke oeconomische toestanden in Duitsland,
dezen zomer naar Weenen kunnen komen en
daar vrij verblijven genieten; dat zij ook geen
college-gelden zullen behoeven te betalen en dat
hun privaatlessen worden aangeboden, met daar-
enboven nog kleine toelagen. Dat er verder een
actie is op touw gezet om studenten huisvesting
te verleen bij particulieren. Dit bericht las ik
met groote voldoening. Het eert de gereformeer-
den van Weenen! Daarom deel ik het mee.

Noemde ik Weenen, waar dan ook nog een
groep gereformeerden is en waaronder mannen zijn
als Dr G. Bohatec en Prof. Haberl, ik wil verder
mededeelen, dat Prof. Dr Barth van Göttingen,
die in den laatsten tijd steeds meer binnen
den gezichtskring van onze menschen wordt ge-
trokken, dit jaar academische voorlezingen zal hou-
den over de „Prolegomena op de Dogmatiek” en
over den brief aan de Filipenzen. De naam van

stonds veel gewonnen boven vroegere pogingen
tot kerkherstel, die telkens waren afgestuit op het
gemis van een gemeenschappelijk uitgangspunt. De
eenheid der broeders behoefde nu niet meer ge-
maakt te worden, maar lag reeds gereed in de ge-
meenschappelijke Belijdenis.

En opdat een iegelijk met kennis van zaken
zou kunnen oordeelen, of hij al dan niet met de
Drie Formulieren van Eenigheid instemde, bezorg-
de Dr Kuyper, in behoorlijken vorm en naar be-
trouwwaren tekst, een nieuwe uitgave van dit
„Accoord van kerkelijke gemeenschap” voor de
opzieners en leden der kerken; tevens om aan
kerkeraden, die de Formulieren weer als vanouds
wildten onderteekenen, een daarvoor gesikt exem-
plaar in handen te geven, en eindelijk, om in
kerken, waar men de kennis der waarheid weer
op doeltreffende wijze onder de gemeentesleden wil-
de uitbreiden, aan hen, die voor het eerst ten
Avondmaal gingen, de geschikteste gedachtenis aan
hun eerste Belijdenis van kerkeraadsweg mede
te geven. En waarom, zoo vroeg Dr Kuyper in de
Voorrede, kan elk huisvader niet minstens eens
per jaar deze drie Formulieren naast zijn Martel-
laarsboek leggen, om uit bei de boeken het woord
der aloude Kerk tot zijn huisgenooten te brengen?

Uit die Voorrede vernemen we ook wat de aan-
leiding tot deze uitgave was geweest. In een samen-
komst van de ouderlingen der oudere Gerefor-
meerde Kerk te Amsterdam, op Zaterdag den 24sten
Februari 1883, had een der aanwezigen (Dr Kuy-
per zelf?) het verzoek gedaan, dat de ouderlin-
gen dezer Kerk te zamen met de predikanten, door
onderteekening van de drie Formulieren, wilden
doen blijken van hun onverdeelde en hartelijke
instemming met de Belijdenisschriften hunner Kerk.
Het boek, waarin toen de onderteekening geplaatst
werd, bestond eenvoudig uit de drie bijeen ge-
bonden Formulieren, waaronder stond: Met bo-
venstaande drie Formulieren van Eenigheid, zijnde de Belijdenis, de Ca-
techismus en de Canones van Dordt, betuigen de ondergeteekenden, als op-
zieners van de gemeente onzes Heeren Jesu Christi te Amsterdam, hunne hartelijke instemming.

Deze gebeurtenis noemde Dr Kuyper niet van

Prof. Barth is voor ons geen onbekende meer.
Ook Hongaarsche studenten zoeken of zochten met
hem in aanraking te komen. Göttingen is reeds
binnen onzen gezichtskring gekomen. Door finan-
tiëlen steun uit het midden onzer kerken heeft
het „gereformeerde studiehuis” aldaar aan de stu-
denten verschillende gerieven verschaft. De onder-
ons zoo gunstig bekende emeritus predikant Heil-
mann behandelde voor de studenten den Hei-
delbergischen Catechismus. Mochten er onder ons
lieden zijn, die nader kennis willen maken met de
gereformeerde actie in Göttingen, dan deel ik hen
mede, dat het adres van Pastor Heilmann is:
Göttingen, Wöhlerstr. 4.

Door de uitgave van G. J. A. Ruys, Utrecht
1923: Overdenkingen van Advent tot Pinksteren,
door A. Rinkel, oudkatholiek pastoor en Hoog-
leeraar aan het oudkatholiek seminarie te Amers-
foort; en door het Gedenkboek, 1723—27 April
1923, tweede eeuwfeest der verkiezing van Corne-
lis Steenoven tot aartsbisschop van Utrecht,
is de aandacht van velen voor het eerst of bij
vernieuwing gevestigd op het Oud-Katholicisme ten
onzent en op dat in het gemeen genomen. Nu
kon men dezer dagen onder de rubriek Kerk-
nieuws in den Nieuwen Rotterdammer lezen,
dat een deputatie uit Centraal Europa, of liever,
uit de oostelijke deelen van het oude Oostenrijk,
te Utrecht is aangekomen, opdat een groep Ka-
tholieken uit Jugo-Slavië, die niet langer den Paus
als het onfeilbaar Hoofd der Kerk willen erken-
nen en ook in andere opzichten het niet meer
eens zijn met het Roomsche Catholicisme, door
de Oud-Katholieke Kerk zouden worden erkend
als zusterkerk. Na te Utrecht, in tegenwoordigheid
van den aartsbisschop, en den bisschop van Haar-
lem en de Pastoors der onderscheiden Oud-Ka-
tholieke Gemeenten streng onderzocht te zijn ge-
worden omtrent de zuiverheid in de leer, hebben
de geestelijken de erkenning ontvangen van de
zijde hunner Nederlandsche geloofsgenooten en is
de bisschoppelijke consecratie geschonken aan de
vreedse bisschoppen. Het moge ons verwonderen,
dat de aartsbisschop van Canterbury zijn eenheids-
beweging niet schijnt uit te strekken tot de Oud-
Katholieke Kerk. En indien wel, dan is dit mijn
aandacht ontgaan. De Oud-Katholieke Kerk toch
staat veel dichter bij het Anglicanisme, dan de
Roomsche of Grieksche Kerk. De betrekkelijk kleine
groep der Oud-Katholieken van Nederland, Duitsch-
land, Zwitserland en Jugo-Slavië zal toch niet aan
den man van de Lambeth-articles zijn ontgaan?

G. KEIZER.

KRONIEK.

- Goeden avond, pastoor.
- Goeden avond, dominee.
- Zoo, U ook in het Comité?

gewicht ontbloeit. Hij zag er een eersten stap in
op den weg naar Kerkherstel.

Ik waag het te beweren, dat elke Kerk, die, in
ontredende toestand geraakt, herstel van goeden
Kerkstaat nastreeft, af heeft te zien van alle dich-
ten der reien en der naden, en uitsluitend begin-
nen moet met te vragen naar het kerkelijk
fundament.

Wordt de kerkelijke grondslag weer zuiver, d.w.z.
vindt men, na wegneming van stof en puin, als
grondslag zijner Kerk weer dienzeelfden grondslag
terug, waarop de Kerk onzer vaderen eens ge-
bloeid heeft, dan begint men bij het begin en
komt langs zuivere lijn en in den wettigen weg
vanzelf verder.

Doet men dit in meerdere Kerken, dan zullen
deze Kerken noodzakelijk en vanzelf, elkander op
dien gezamen grondslag ontmoeten en heur eenheid
op dien grondslag zal openbaar worden.

Vandaar het hoog gewicht, dat ik hecht aan
onderteekening der drie Formulieren van Eenig-
heid....

Het komt mij aanbevelenswaardig voor, dat de
opzieners der gemeente onzes Heeren Jesu Christi
in deze landen allengs in alle steden en dorpen
tot deze acte van kerkelijk belijden mogen komen,
niet door zoo nu of dan eens in het vage van
hun ingenomenheid met onze Formulieren te rep-
pen, maar door in een publieke samenkomst, zoodat
ieder het ziet, die Formulieren zonder enig nader
beding, te onderteekenen, uitsluitend als be-
wijs van instemming met hun inhoud.

Zulk een publieke samenkomst nu op den grond-
slag der Drie Formulieren als accoord van kerke-
lijke gemeenschap was de Conferentie te Amster-
dam op 11 April. Ze werd uit naam der Am-
sterdamsche Gecommitteerden door Dr A. Kuyper
geopend.

Reeds vóór de opening hadden alle aanwezigen
de gereedliggende presentielijsten getekend, waar-
boven als hoofd gedrukt stond: Ondergetee-
kenden, hunne namen op deze presen-
tielijst plaatsende, betuigen daardoor
tevens hunne hartelijke instemming
met de DRIE FORMULIEREN VAN EENIGHEID
als accoord van kerkelijke gemeen-
schap, niet VOOR ZOOVERRE, maar OMDAT
zij met den Woorde Gods overeenkom-
stig zijn.

— Zoals
geloof ik.

— Ja, no

Begin 8

— Wie o

— Ze zeg

school. Nab

noemt quali

voorrechtig

— Zoo, d

hè, dominee

samenwerke

niet aan, d

collectieel

te komen,

dat je dan

helpt. Nieuw

dominee...

protestante

kerk, dan be

over nageda

er niet op,

voor het ex

een heel en

dat die inte

opstaan en

en van je e

zou willen

— Nee, p

vaak aan d

Want, gelijk

te duitche

om, tegen

te zeggen va

— Van h

liek, wou d

— Och ja

laten elkaar

mekaar bevo

dio voor de

ze bang wa

de been te

— Zeker,

— Kan zi

ik heb pas

zien pralen,

ik kon nat

tegen het

schoolkinder

ik 't Leek

gezicht van

— Ja, u

gedacht: hij

menschen, f

een keer va

— Nee, i

taal niet z

dacht ik zo

ij nog onde

die van je

menigheder

ik nou niet

schen politi

hadden, dat

zoo'n doel

in nood. Ne

— Dat is

— Nou,

schen U en

schappelijk,

— Zeker,

doelt U eig

— Kijk,

U hebt der

zoo heelen

— Neem

Kuyperkerk

— Weet,

zoo in het

U kijkt af

— Wis e

toe geweest

— En U

vóór een e

— U dan

— En U

tenminste,

niet modern

— Ja, ja,

— Komt

— Nee, e

ook in de

— Ja, p

allemaal ni

schen, maar

— Nee, r

niet veel is

Kuyperkerk.

— Dus, h

die prijsvra

— Prijsv

over, domi

— Ja, gis

Vrede. Pri

van het me

— Moder

— Van h

goed bij z

weer: de t

de Roomse

ekende meer
f zochten met
gen is reeds
Door finan-
kerken heeft
aan de stu-
ft. De onder-
dikant Heil-
den Hei-
er onder ons
aken met de
a deel ik hen
ilmann is:

Kuys, Utrecht
or Pinksteren
ie te Amers-
23-27 April
van Corne-
van Utrecht,
eerst of hij
holicisme ten
genomen. Nu
briek Kerk-
immer lezen,
na, of liever,
e Oostenrijk,
a groep Ka-
rden den Paus
villen erken-
st niet meer
eisme, door
rden erkend
woordigheid
p van Haar-
len Oud-Ka-
te zijn ge-
leer, hebben
gen van de
ooten en is
ken aan de
erwonderen,
ijn eenheids-
tot de Oud-
is dit mijn
Kerk toch
ne, dan de
kelijk kleine
nd, Duitsch-
niet niet aan
n ontgaan?
KEIZER.

ten stap in

Kerk, die, in
van goeden
in alle die-
tend begin-
kerkelijk

niver, d.w.z.
in pijn, als
en grondslag
n eens ge-
t begin en
ettigen weg

dan zullen
ekander op
ur, eenheid
en.

recht aan
van Fenic

oor, dat de
Jesu Christi
en dorpen
gen komen.
t vage van
ren te rop-
ant, zodat
eenig nader
id als be-
inhoud

den grond-
van kerke-
te Amster-
der Am-
A. Kuyp-

unwezigen
end, waar-
ergetee-
presen-
aardoor-
emning
ENIGHEID
gemeen-
t OMDAT
eenkom-

— Zooals U ziet, U ook, merk ik. We zijn vroeg, geloof ik.

— Ja, nog geen mensch aanwezig. Zal wel komen. Begint 8 uur.

— Wie opent er, dominee?

— Ze zeggen: de rector magnificus van de Hoogeschool. Natuurlijk streng volgens ambt, echt wat je noemt qualitate qua. Geen sprake van persoonlijk bevoorrecht om richting of zoo. Nee, alleen officieel.

— Zoo, de rector. Nou, volmaakt vrede mee. Gek, hè, dominee, dat je met z'n allen zoo genoeglijk kunt samenwerken, als 't over zoo iets loopt. Je denkt er niet aan, dat je, als je zoo maar „DE duitse intellectuelen“ steunt en helpt, om weer op de been te komen, dat je dan, nou ja, la'we eerlijk praten, dat je dan eigenlijk ook meteen je vijand op de been helpt. Nieuwaar, zal U toch ook wel es gedacht hebben, dominee. U bent immers van, nu ja, van de kleine protestante kerk, laat ik maar zeggen: van de Kuypkerk, dan begrijpt U me wel. Hebt U daar zoo nooit es over nagedacht? Niet, dat ik 't er om laten wil, lijkt er niet op, heb direct ja gezegd, toen ze me vroegen voor het comité tot hulpverlening. ... maar soms, een heel enkel keerje, denk je d'r es eventjes aan, dat die intellectuelen straks van je eigen geld weer opstaan en verder gaan met het bestrijden van je geloof en van je eigen wetenschap. ... O nee, niet dat ik me zou willen onttrekken, maar...

— Nee, pastoor, ik kan niet zeggen, dat ik d'r erg vaak aan denk, dat de zaken eigenlijk zoo staan. ... Want, gelijk hebt U eigenlijk wel. Over 't algemeen is EE duitse wetenschap tegen U en net zoo erg tegen ons, tegen de Kuypkerk, om 't maar eventjes mee te zeggen voor 't gemak. Dat zal wel komen van...

— Van het verschil tusschen wetenschap en poli-
liek, wou U zeggen?

— Och ja, pastoor, dat ook wel. De wetenschapsli-
ten elkaar begaan, ook al weten ze van elkaar, dat ze
mekaar bevochten. Maar ik weet heel wat menschen,
die voor de Russen niets wouen geven indertijd, omdat
ze bang waren, hun vijanden brood te geven en op
de been te helpen. ... dat wou U zeker zeggen. ...

— Zeker, zeker. Precies.

— Kan zijn, dat U gelijk hebt, pastoor. ... hoewel,
ik heb pas nog in de Tweede Kamer meneer Troelstra
zien praten, persoonlijk dan, met minister Colijn. ...
Ik kon natuurlijk niet verstaan, wat ie zei, 't was
tegen het eind, toen ze allemaal wegholden, net as
schoolkinderjes. Maar 't was toch niet leelijk, geloof
ik. 't Leek zelfs wel vriendelijk, temminste aan het
gezicht van minister Colijn te oordeelen.

— Ja, u w man, hè, dominee. Misschien hebt U
gedacht: hij kan niet kwaad worden. ... jullie, Kuyp-
menschen, hebben iemand ook zoo heel erg lief. Als je
een keer van hem houdt. ...

— Nee, pastoor, heusch, minister Colijn keek hoe-
maal niet zuur, toen Troelstra tegen hem prantte. Toen
dacht ik zoo bij me zelf: zoo, leelijke Troelstra, kun
jij nog onder vier oogen netjes praten tegen den man,
die van jou en van je krant niets anders dan ge-
menigheden slikken moet? Ik wou maar zeggen, dat
ik nou niet in de eerste plaats aan het verschil tus-
schen politiek en wetenschap dacht, toen we 't er over
hadden, dat alle gezindheden graag meewerken aan
zoo'n doel als vandaag: van die duitse intellectuelen
in nood. Nee ik dacht meer aan iets anders.

— Dat is?

— Nou, als U zoo aanhoudt, aan het verschil tus-
schen U en ons. We praten nou vandaag toch vriend-
schappelijk, niet?

— Zeker, zeker, dominee. Maar ... wat be-
doelt U eigenlijk?

— Kijk, U met z'n allen in de Roomsche Kerk,
U hebt den naam van streng vasthoudend te wezen,
zoo heelemaal op Uw stuk staan, zoo. ...

— Neem me niet kwalijk, dominee, maar van jullie
Kuypkerk zeggen ze 't net zoo erg.

— Weet ik wel, pastoor. Maar, zie je, nu bent U
zoo in het dagelijksche leven nog al wat conciliant. ...
U kijkt af en toe es naar het tooneel. ...

— Wis en drie, dominee. ... gisteravond nog naar
toe geweest. ...

— En U bent niet bang om zoo maar op straat
voor een café te zitten. ...

— U dan wel, dominee?

— En U bent nog al modern in Uw opvattingen,
temminste, als U niet dienst doet, nu, ja, ik bedoel
niet modernistisch, maar modern, U begrijpt wel. ...

— Ja, ja, laatst de Reformatie gelezen.

— Komt die bij U op de leeszaal?

— Nee, dat nou niet, hoewel, enfin, 't was trouwens
ook in de bladen overgenomen, van jullie Prof. Hepp.

— Ja, pastoor. Nou wou ik maar zeggen, dat ik U
allemaal niet rangschik onder de modernistische Room-
schen, maar wel onder de moderne Roomschen.

— Nee, modernistisch zijn we gelukkig niet. ... nog
niet veel last van, dominee, net zoo min als in jullie
Kuypkerk.

— Dus, U verwacht niet veel van het antwoord op
die prijsvraag?

— Prijsvraag?? Prijsvraag? Waar heb je 't nou weer
over, dominee?

— Ja, gister gelezen in „Stemmen voor Waarheid en
Vrede“. Prijsvraag is het over den tegenwoordigen stand
van het modernisme. ...

— Modernistische, dominee.

— Van het modernisme, staat er. U heb gelijk, erg
goed bij zijn die prijsvraagheeren niet. Maar nog es
weer: de tegenwoordige stand van het modernisme in
de Roomsche Katholieke kerk en zijn vooruitzichten. ...

— Ha, ha, ha. Domineetje, domineetje. Wie hebben
dat gepraktiseerd? Stel je voor, de vooruitzichten van
het modernisme in de Katholieke kerk, nee maar, domi-
nee, dominee. ...

— Staat er toch zoo, pastoor. Prijsvraag van het
Haagsch genootschap tot verdediging van den christe-
lijken godsdienst. U weet, ruikt een beetje ouwerwetsch,
net as de letters van Stemmen voor Waarheid en
Vrede, een lettertype, dat je ook nergens meer zien
kan dan daar. ... Inzendingen aan den Secretaris des
Genootschaps Prof. Dr T. Cannegieter, zoo staat het er.
Wat een kerkstijl hè: deS genootschaps; zoo zeggen
jullie 't niet meer, hè, pastoor. En dan hebben ze 't ook
al maar door over getypeerde stukken. ... van in-
zenders. ...

— Hè?

— Getypeerde stukken. Als ik 't goed begrijp, is
dat zoo veel, als wat een ander noemt „getypte“ stuk-
ken. Inzendingen voor 15 December 1924. Als de
woorden binnenkomen zullen de bestuurders des Ge-
nootschaps ze typeeren: goed of kwaad en half-goed of
half-kwaad, of net aan de belooning toe of net aan
het honorarium (erg mager, hoor) toe, of net er
onder. ...

— Schei maar uit, dominee. Ik zie al, dat U
niet meedoet.

— Denk er niet aan, pastoor. Maar wat denk U
nou van die vraag als vraag?

— U wil zeggen, van het modernisme in. ...

— Modernistische, ...

— Weer gelijk, dominee. Nu, zal wel loslopen. Niet
veel van te merken. ... Nou ja, die paar boeken,
die erover geschreven zijn, wie geeft nu zoo veel
om boeken, 't leven heeft maling aan boeken. ...

— Ja, pastoor, maar nou net Anton van Duin-
kerken weer??

— Wat moe je met Anton, dominee?

— U weet natuurlijk veel beter, dan ik, dominee,
dat de verandering van koers van jullie tijdschrift
„De Nieuwe Eenw“ een zwart beteekende naar rechts
... en dat kun je toch alleen maar doen van links. ...

— Nou ja, maar we zijn nou ook weer in den
rechterhoek. Heusch.

— Ja, maar jullie nieuwe „jongerentijdschrift“ dan?
De Valbijl? Is tegen Maart aangekondigd en ik kijk
elken dag al naar de boekwinkels.

— Nu, ja, dominee, die blansakerij van jongeren,
kunst, literatuur. ... Nemen jullie Kuypkerkische do-
minees daar nu altijd even veel notitie van?

— Zák niet zeggen, pastoor. Maar bij ons is 't
ook zoo erg niet. Hu, de Valbijl, klinkt zoo rovo-
lutionair, ruikt echt naar bloed. Om bang voor te. ...

— Domineetje, what is in a name?

— Heel veel, pastoor. Temminste volgens Anton van
Duinkerken. Die heeft bij jullie blad „De Roeping“
een bijblad gegeven, waarin-die nog al te keer gaat
tegen dien naam. De LANS, zegt ie, dat zou nog
gaan; lanssen werden gebruikt door de kruisvaarders
tegen de Saracenen. Maar een VALBIJL, hu, die was
van de revolutie, van de geestelijke Saracenen, van
de geestesplebejers, zeld-die. Dus, die jongeren van U,
pastoor, zijn toch niet zoo heel mak. ...

— Dominee, hoor nou es goed: we kijken dat alle-
maal rustigjes an, en we krijgen 't er wel weer onder
ook, als ze wat stout beginnen te worden. Kan je
voor mijn part gerust overbrieven aan den Secretaris
des Genootschaps van daar straks. ... Maar zijn we
niet een beetje uit de koers geraakt? U zou nog
zeggen, waarom en waarin U verschil ziet tusschen U
en ons?

— Ja, dat is waar ook. Nu, kijk, U en wij, zijn
allemaal precies even onverdraagzaam in de theorie
tegenover andersdenkenden: we staan allebei tegen-
over wat je noemt „de wereld“ en hebben allebei gezegd,
dat in ons isolement ligt onze kracht. ...

— Hm, hm, enfin.

— Maar nu de praktijk, meneer pastoor, U hebt een
massa vijanden op papier, maar U durft het leven
in en dan vallen heel wat vijanden mee en dan
bent U nog al erg verdraagzaam.

— Zeker, zeker, dominee. Erg verdraagzaam. Je zal
ons niet hooren over broodbakkerij enz.

— U bedoelt, die vergadering in Salvatori, waar
ds Bakker gesproken heeft?

— Nou ja. Is me daar even ontrallen. Neem me
niet kwalijk, dominee.

— Heelemaal niet. Ja, van die hostie-Bakker-j was
wel wat erg, maar 't was dan ook ds Bakker, die
natuurlijk 't eerst an zoo iets denkt. Maar de man
schrijft anders erg mooi en erg frisch en we maggen
hem anders graag. Maar nou zit U weer in de theorie,
pastoor. Maar ik wou 't hebben over de praktijk, ziet U.

— Ja, alles goed en wel. Maar onze theorie is ook
nog al ruim. We hebben geen Bakkerianen, ook niet
op papier. ...

— Pastoor, we spreken af, dat we goeie vrienden
blijven vanavond. U hebt trouwens gelezen, dat ds
Bakker heelemaal niet hoort bij wat U noemt de
Kuypkerk. Zeker wel gelezen van Prof. Noortlaaf van
Utrecht?

— Ja, ja, heeft me goed gedaan. We mogen
jullie wel.

— Maar dat U geen ge-Bakker kent, pastoor, dat wil
d'r bij mij niet in. Heb ik pas niet gelezen, dat de
Byencorff van Marnix van St. Aldegonde een infam
pamflet genoemd word, temminste de schrijver vond,
dat het zoo moest zijn in de oogen van elk welden-
kend mensch. Dat heeft ds Bakker nog niet eens
gedaan. Heeft niet gezegd: wie het met mij niet eens is,
die is geen weldenkend mensch. ... dat lieten we altijd

over aan de ... we zijn toch nog alleen hè ... aan
de menschen van „het denkend deel der natie“. ...
niet aan den rector vertellen straks. ... Ja, 't stond
er wezenlijk — de Byencorff was een godslasterend en
pornografisch helproduct. ... En is dat nou ook niet
een beetje Bakkerisme? Of liever: Pakkeristicisme?
Want bij ons aan de Vrije, aan de Kuypuniversiteit,
zooals U misschien zegt, hebben ze met de Byencorff
veel op. Promoveeren erop. En onze jongelingen
haast ook.

— Begrijp 't verschil niet goed. Enfin. Maar U dwaalt
weer af, dominee.

— Weer gelijk, pastoor. Kijk, U met z'n allen bent
in de praktijk wat soepeler dan wij. Daarom hebt
U voor Uw gevoel minder vijanden dan wij. Zoo komt
de verdraagzaamheid tot de onverdraagzaamheid en
de onverdraagzaamheid tot de verdraagzaamheid.

— Is dat nu logisch, dominee, of logicistisch?

— Weet ik niet. Maar als U elken dag U met de
wereld verzoent, min of meer, en die wereld valt U
dan wat af, en de geleerden gaan met Uw geld U
weer bestrijden, enfin, dan valt dat misschien wat
tegen, omdat U zoo verdraagzaam wou zijn, en daarom
die tegenvallers U op zoo'n oogenblikke onverdraagzaam
maken. Maar wij rekenen op vijandschap; het woord
„de wereld“ ligt ons op den mond bestorven, ook
in de preek en vanzelf ook op onze vergaderingen,
en vanzelf ook onze jongelingen. En daarom weten
we niet beter, of 't hoort zoo, dat we vijanden hebben.
En daar zijn we dan zoo aan gewend, dat we graag
meehelpen om onze vijanden in 't leven te houden, en
zoo is onze theoretische onverdraagzaamheid vaak het
begin van onze praktische verdraagzaamheid. Als er
geen „wereld“ was en geen „valscheijk genaamde we-
tenschap“, wel, pastoor, dan zouden we haast net
zoo kort moeten preken als U en dan ook over
voorgeschreven onderw. ...

— Dus, dominee, U teert op de wereld, U preekt,
U redeneert, U vecht, omdat er tegensprekers zijn.
Noemen ze dat bij jullie: bouwen en bewaren?

— Pastoor, wie zal het hart doorgronden? Maar
wees nou verdraagzaam en maak er geen misbruik
van, dat ik me dat allemaal liet ontrallen.

— Nee, nee. Ik doe niet mee met Ravesteyn, hoor.
Ik vin ook, al hebben jullie vaderen de boel in de
kerken kort en klein geslagen, het was toch Ravesteyn
z'n vader ook en als ie in de Tweede Kamer zoo'n
grote mond opzet, dan zou ik zeggen: man, de men-
schen van de Kuypkerk en as 't erop aankomt, de
menschen van de Bakker-kerk. ...

— Bakker-partij wil U zeggen. ...

— Goed, de Kuyprianen en de Bakkerianen net zoo.
min, zullen de boel in de kerk kort en klein willen
slaan, maar jij, Ravesteyn, jij, jij ben een zoon van
die vaderen van sla-d'r-maar-op. Jij zou graag alle
kerken. ...

— Mooi gezegd, pastoor. Nee, dan wij. ... wij zullen
de salarissen van Uw nonnen niet beknibbelen, let
maar op in de Tweede Kamer straks.

— Dominee, geef me de hand. De Byencorff is uit den
tijd.

— Dat nu niet, pastoor. Maar 't is waar ook: alle-
bei hebben we dan toch maar onze Saracenen. Soms
gaan we ze allebei bevechten, en vandaag gaan we ze
samen voeden. Dat noemen ze zeker onze diepere een-
heid en den wortel, U weet, den wortel, waarop we
stoelen en zoo.

— En denkt U, dat we veel geld zullen krijgen zoo
voor die duitse intellectuelen?

— Weet nog niet, pastoor. Zou Uw partij veel doen?
We praten toch vertrouwelijk: laatst gelezen in een
kerkbode, dat Uw menschen niet veel geven voor lief-
dadige doeleinden. ...

— Hm. Ook vandaag nog gelezen, van die protestante
protesteerende kerkvoogden in Oosthuizen, die kwamen
om rekening en verantwoording te doen van hun be-
heer. ... en toen de burgemeester aan de heeren
vertelde, dat ze geen dinstje krijgen zouden, zijn ze
zoo weer, een, twee, drie, ervan door gezan. ...

— Nee, dominee, d'áár zel jij toch ook niet veel van
los maken.

— Oosthuizen??? Waar is dat?

— Noord-Holland.

— En dan modern, zeker?

— Nee, modernistisch, denk ik. Stond er wel niet
bij, maar dacht ik maar zoo.

— O, maar dan moet U maar es lezen: Kinderen
Noord-Hollands van Heynes. Dan zal U zien: die men-
schen hooren eigenlijk niet meer bij het christendom.
En bij de intellectuelen ook niet.

— Dominee, kan U nooit verantwoorden, wat U daar
zegt.

— Is waar ook. Ziet U wel, dat U verdraagzaam
bent? En dat ik reken op het klimaat der theoretische
onverdraagzaamheid?

— Maar wat denk U voor onze actie van de libe-
ralen, en zoo, la'we zeggen: van de Nederlandsche
Saracenen? Zou daar vandaan wat te halen zijn?

— Ja, als je maar er wat voor doet!

— Wat dan?

— Wel, je laat zoo'n uitgehongerde duitse intel-
lectueel komen. Je maakt er een foto van, en ook van zijn
magerheid en dan laat je Annie van Ees hem spelen
op het tooneel. Dan zeg je: we spelen in het belang van
de duitse intellectuelen in nood. En dan krijg je nog
ongeveer niets. Maar dan ga je een plaquette slaan
met aan de eene kant Annie van Ees als de magers
kop, of, wil je, de magere intellectueel, met eenige
kaken en zoo, en dan precies naar haar tooneelrol,
met een erg sjofel intellectueeljasje aan, en dan aan

den anderen kant Annie van Ees als de vette koe, ik bedoel natuurlijk zoo als ze van d'r eigen is: mooi en in avondtoilet; en dan zul je zien, dat ze die plaquette wel verkoopt, want de menschen denken graag in tegenstellingen en ze hooren graag van vette koeien, die magere verslinden om derzelver magerheid te bedekken. Tenminste, zoo hebben ze ook met Boefje gedaan. Eerst hebben ze z'n schonkerige ellende op het toneel gebracht, om wat voor het joggie te doen en dat gaf niemendal, maar nou probeeren ze 't zoo met een plaatje, een Annie-plaquette. Dat is de Saraceneische fijnevoeligheid van vandaag, pastoor.

— Jammer, dominee, dat we te laat komen. Meer dan één plaquette kan de Saracene niet slikken. Het doet heilig anders de middelen wel... bij de Saracenen, bedoel ik. Maar heusch, als het daar vandaan moet komen... En weet U niet anders?

— Nog één ding: ze gaan de meubelen van den Duitschen kroonprins op Wieringen verkopen. Als we daar es alle rijke Amerikanen en zoo bij halen en dan de ophengst besteden voor de Duitsche intellectuelen in nood. Heusch, de Amerikanen doen 't wel, ondanks die halfstokvlaggerij en heelstokvlaggerij laatst van het Duitsche gezantschap bij Wilsons dood. Als ze de reliquieën van den kroonprins kunnen bemachtigen...

— Dominee, stel U 't vanavond voor aan den rector magni... St, de deur gaat open... Dag professor.

— Dag, professor. Aangenaam...

K. SCHILDER.

Naschrift. Van den heer M. J. Heule ontving ik het volgende schrijven, dat ik gaarne een plaats geef:

Weleerwaarde Heer,

Naar mij gebleken is hebben predikanten zich aan een of andere reden aan mijn brochure gestooten. Dit spijt mij. Ik hoop, dat daardoor echter de zaak, waarop ik gewezen heb, niet uit 't oog wordt verloren, of afbreuk gedaan.

Waar critiek mij niet gespaard is, ben ik daarnaast dankbaar voor die predikanten, die mij of bij een persoonlijk bezoek ten minste of per brief of briefkaart, hun waardeering medegedeeld hebben, er bijvoegende en met den inhoud en met de strekking van de brochure 't volkomen eens te zijn. Met beleefden dank,

Hoogachtend,

M. J. HEULE.

Amsterdam.

Het verblijdt me, dat de heer Heule zoo schrijft. Met hem deel ik de overtuiging, dat er veel goeds door hem gezegd is, maar wie in onzen tijd de menschen helpen wil, moet niet beginnen met kwaad van „de“ dominees te zeggen, meer dan van „de“ advocaten, „de“ dokters, „de“ leeraars enz. Dat gebeurt toch al genoeg. Toen mijn collega Van Anken hier in Delft voor het eerst een straatprediking hield op Kerstfeest, toen zei een man uit het volk: ze moitte wat doem voor d'r broodje. En als nu de menschen, die zulke objecten willen helpen, ook nog gaan meehelpten om de gedachte te verbreiden, dat we al wat „doem“ en al wat „late“ om ons broodje, (want als je zoo lekkerlijk leeft op de aarde, omdat je toch je tractement binnen hebt, dan doe je 't toch ook weer om de zake van je broodje), dan kunnen we praten als Brugman, maar het wantrouwen tegen de kerk zal weer een beetje gegroeid zijn. Dat had ik tegen den heer Heule. Meer ook niet. En er zijn meer tegenwoordig, die op de dominees afgeven, en onder hen velen, die niet half zoo hard werken als van een massa dominees te constateeren valt. Dat moest er ook maar eens uit. Overigens zegt de heer Heule ernstige dingen. Maar die hebben ze b.v. bij ons al vaak gezegd. K. S.

KERKNIEUWS.

GEREFORMEERDE KERKEN.

Tweetal te:
Appelscha: W. F. Geerts te Veenwoudsterwal en D. J. Velsink, cand. te Kampen.
Hoene (Ov.): D. Scheels te Geesteren (Geld.) en G. van Duinen te Zegwaart.
Hoogeveen: J. H. A. Bosch te Nijverdal en Dr. S. P. Dee te Dwingeloo.

Drietal te:
Lunteren: H. W. Felderhof te Zevenhuizen, A. S. Schaafsma te Gripskerk en E. J. van Voorst te Kootwijk.

Beroepen te:
Appelscha: D. J. Velsink, cand. te Kampen.
Boornbergum: cand. L. ten Kate te Kampen.
Borger: cand. C. A. Vreugdenhil te Rotterdam.
Brouwershaven: cand. J. H. Meuleman te Zwolle.
Hoogeveen: J. D. Wielenga te Hoofddorp.
Honselersdijk: cand. D. J. Velsink te Kampen.
Liesens (Fr.): cand. L. ten Kate te Kampen.
Oldeloorn (Fr.): cand. Y. K. Vellenga te Scharnegoutum (Fr.).

Bedankt voor:
Hazerswoude: G. van Duinen te Zegwaart.
Vlaardingen: J. v. d. Meulen te Den Bosch.

Afscheid van:

Loenen a. d. Vecht: A. G. Wolf, Tekst Efeze 3:20 en 21.

Intrede te:

Oosterend op Texel: rand J. J. Boskes, Tekst Rom. 1:11 en 12.

CHR. GEHEFORMEERDE KERK.

Tweetal te:

Amsterdam: A. M. Berkhuif te Utrecht en H. Hoogendoorn te Vlaardingen.

Beroepen te:

Runschoten: H. Hoogendoorn te Vlaardingen.

Bedankt voor:

Boekop: K. Groen te Zwijndrecht.
Kampen: J. L. de Vries te Rijnsburg.
Oud-Beijerland: J. B. G. Croes te IJmuiden.
Zaamlag: H. Hoogendoorn te Vlaardingen.

GEREFORMEERDE GEMEENTEN.

Tweetal te:

Werkendam: G. H. Kersten te Ierseke en R. Kok te Aagtekerke.

Beroepen te:

Werkendam: R. Kok te Aagtekerke.

Aangenomen naar:

Rotterdam: J. Overduin te Gouda.

NEDERLANDSCHE HERVORMDE KERK.

Beroepen te:

Hemelum c.a.: R. Dijkstra te De Krim.
Schoonebeek (toez.): cand. C. P. van IJterzon te Oude Watering.
Steenwijkerwold (Ov.): Ph. Peter te Wams (Fr.).
Velsen: Dr. A. H. Edelkoort te Dedemsvaart.

Bedankt voor:

Heiswijk: J. G. Dekking te Keizeren.
Oudelande: J. J. Homburg te Goes.
Schoonhoven: J. Bus te Ouddorp.
Vaals (L): C. R. van Lelyveld te Dinther (N.B.).
Workum: A. Altena te Balk.
IJsselmonde (toez.): A. Altena te Balk (Fr.).

Aangenomen naar:

Axel: J. P. A. Ruys van Duijteren te Leiderdorp.

Afscheid van:

Erichem: H. N. Pruigt, Tekst 1 Tim. 1:12a.

Intrede te:

Deurne (N.B.): J. A. Broers, Tekst 2 Cor. 5:20.
Evangelien: H. N. Pruigt van Erichem, Tekst 1 Cor. 9:22b.
Jubileum. Ds M. G. Blauw te Schoten (N.H.) heeft 19 Maart a.s. zijn 25-jarige ambtsvervulling te herdenken.

Lezers van „De Reformatie“, die met zooveel sympathie dit blad ontvangen, wilt ook uw FAMILIE-ADVERTENTIËN ter plaatsing zenden. ::

V. C. L.
1924

Wie thans lid wordt van de Vereeniging tot bevordering van Christelijke Lectuur, ontvangt dit jaar V.I.F. PRACHTIGE BOEKEN, een waarde vertegenwoordigend van f7.50, terwijl bovendien nog uit den Catalogus der Vereeniging (bevatende boekwerken van BAVINCK, BETTKE, KUYPER, HOOGSTRAATEN—SCHÖCH, IDARDE, KNAF, PENNING enz.) voor f6.— gratis aan boeken mag uitgezocht worden. Men ontvangt alzoo dit jaar voor een waarde van f12.50, waarvoor men, door lid te worden, slechts behoeft te betalen:

6 GULDEN.

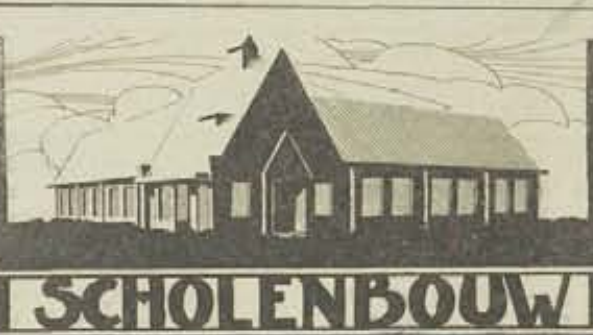
Op aanvraag wordt het geïllustreerd Prospectus gratis toegezonden.
KAMPEN. J. H. KOK.

N.V. „REFORM“ - Groningen
Dir.: E. BOERMA
Heerestraat 58 - Telef. 755

DAMES- EN HEERFN-
KLEEDING naar Mant

IN ELK HUIS EEN ORGEL!
GANZEVOORT'S ORGELHANDEL - ZWOLLE
heeft steeds in voorraad een groote keuze
AMERIKAANSCH EN DUITSCHE ORGELS
Repareren - Verhuizen - Repareren - Termijnbetaling

DOOR E. J. ROTHUIZEN, ARCHITECT
H. J. KOCKX, ARCHITECT BIJ DE RIJKS-ONDERWIS-GEBOUWEN
EN K. BRANTS, INSPECTEUR BIJ HET LAGER ONDERWIJS.

Bovenstaand werk is een onmisbaar boek voor elk SCHOOLBESTUUR, hetwelk bouwplannen heeft. Dit boek behandelt heel uitvoerig zowel de gebouwen als de speelplaatsen en het meubilair.

VRAAG PROSPECTUS BIJ UW BOEKHANDELAAR OF BIJ DE
UITGEVER S OOSTERBAAN & LE COINTRE TE GOES.

ORGELS P. BLAD PIANO'S

JANSKERKHOF 11 - UTRECHT

Levering franco huis door
geheel Nederland

Uitgave van Oosterbaan & Le Cointre, Goes.
Jezus' lijden, sterven en opstanding
(Ineenvoeging der vier Evangelien)
TWEDE DRUK
door H. J. VAN KEMPEN

Al wat de vier Evangelisten over het Lijden, Sterven en de Opstanding van Jezus mededeelen, is hier naar tijdsorde met de woorden der Schrift gerangschikt.

Prijs slechts f0.60.

CALLENBACH'S
„Christelijke Bibliotheek“
geeft in elken jaargang een
PRACHTWERK.
In den loopenden jaargang
verschiet als deel I
DE DAGERAAD DES HEILS
Royaal uitgevoerd prachtwerk
in lijnen driekleurendruk van
HAROLD COPPING
door Dr. J. J. KNAF OZ.
Prijs inge. f4.—, geb. f5.—.
Als 2e deel verschiet zooveer:
„EXCELSIOR“ door K. PAPKE.
Prijs inge. f1.60, geb. f2.25.
Verder zullen in den 27en
jaargang nog verschijnen:
TOEN HET BEGON TE LICHTEN
door P. DE ZEEUW J.Gan. en
HET LICHTEND SPOOR
door L. PENNING.
Prijs per jaargang:
Voor ingenaalde deelen f5.—.
Voor gebonden deelen f8.25.
Franco per post f0.75 hooger.
De catalogus der „Chr. Biblio-
theek“, vermeldende alle bij-
zonderheden, is op aanvraag
verkrigbaar bij den Uitgever
G. P. CALLENBACH - NIJKERK.

GLAS IN LOOD.

Geschilderd en gebrand glas.

J. BROERE - ROTTERDAM

Opgericht 1890

DIJKSTRAAT 115—117—119

Telefoon 2407.

Werken van Ds B. J. HEIJNES

Zooveen verschenen

(zie „Herant“ 1 Maart):

Kinderen Noord-Hollands

Ingen. f3.50 - Geb. f4.50.

Vroeger verschenen:

BU ons in Noord-Holland

Ingen. f1.90 - Geb. f2.50.

Noord-Hollandsche

mensen en kinderen

Ingen. f2.25 - Geb. f2.90.

UITGAVEN

W. TEN HAVE - AMSTERDAM

VERSCHEENEN:

OPVOEDING EN ONDERWIJS

Paedagogiek voor aanstaande en jonge Chr. Onderwijzers.

door W. A. VAN WIJK,

Leeraar aan des Cursus voor de Hoofdsch. te Goes.

Prijs (576 blz. gr. 8°) f6.—

Heeren Leeraren, die bij de opleiding ten opzichte van het nu zoo vooraanstaande vak Opvoedkunde wenschen gebruik te maken van een werk, dat zoowel voor de nieuwe examens alsook voor de praktijk der opvoeding en het onderwijs in onze Chr. Scholen groote voldoening kan schenken, gelieven niet te verzuimen, met dit boek in allen ernst kennis te maken, en het zoo spoedig mogelijk op hun lessen in te voeren. Ook in geen enkele schoolbibliotheek mag dit werk ontbreken. Elke school behoort een of meer exemplaren ter beschikking te hebben van het personeel.

De Uitgever:

GOES. OOSTERBAAN & LE COINTRE.

Plaatst uw Familie-Advertentiën in „De Reformatie“

De groote oplage van het JAARBOEK TEN DIENSTE

DER GEREFORMEERDE KERKEN, Jaarg. 1924, is bijna uitverkocht

Wie nog geen exemplaar heeft
aangeschaft, verzume daarom niet
het alsnog spoedig te bestellen.

Hieronder moge volgen een uittreksel uit de inhoudsopgave, waaruit zal blijken, hoe velelei onontbeerlijke inlichtingen & verschillend gebied worden verstrekt:

Alphabetische naamlijst der Kerken.
Alphabetische naamlijst der Predikanten, Emeriti enz.
Necrologie.
Statistiek der Kerken (classis- en provinciegewijze).
Deputaten, benoemd door de Generale Synode.
Statistisch overzicht.
Zending.
Opleiding Theol. School en Vrije Universiteit.
Buitenlandsche Kerken.
De Chr. Pers.
Vereenigingen en stichtingen van Barmhartigheid.
Andere Gereformeerde Vereenigingen.
Kerkelijk Overzicht 1923.
In Memoriam in 1923 overleden predikanten.

Losse bijlagen:

Portretten der overleden predikanten.
Portretten der afgevaardigden ter Generale Synode.

Het geheele boekwerk bevat 320 blz. druks en is
verkrigbaar voor den luttelen prijs van 80 CENT.

DE UITGEVER:

GOES. OOSTERBAAN & LE COINTRE.

Medewerker
C. Br.
Dr. J.
Dr. J.
Dr. J.

Prof. Dr.

INHOUD: K.
gelaten. (M)
heffing van
Kerkeraads-
Meene. Sin-
Leven: Or-
Wetenschap
Wissbegert
en Kunst:
— Kroniek

Trouw
voor repri
Wie lee
ren als h
Men
wonderen
dit ook
in ongere
Wie za
neuwerv
Huyghens
worden?
Welke
wiel?
Wie zo
opereerd
Wie zo
aansluten
wijsbege
Welk
van onze
tevreden
Men me
God onz
Men ka
Men ka
mannen
daarbij
van pers
van dich
Maar d
over onz
ouder ee
En wa
nader on
zou zijn.
Ook w
een peri
dit nog
Want
eens, da
natie ove
bloetijdp
Ten d
uit, maar
En eig
het oord